

ISSN 1106-7160 // ISSN 2623-3053

No 186

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
2024

—
ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ – ΕΛΛΑΔΑ 2030

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
2024

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β. ΚΟΛΛΙΑΣ,
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ο.Ε.Ε.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΕΛΙΣΣΑΒΕΤ ΜΑΥΡΙΔΟΥ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΜΑΡΙΑ ΒΟΥΡΓΑΝΑ
ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΝΩΤΗΣ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΤΗΛ. 213-214-1800

e-mail: press@oe-e.gr

[facebook.com/oikonegr](https://www.facebook.com/oikonegr)

twitter.com/oikonomiko_epim

[youtube.com/user/oikonee](https://www.youtube.com/user/oikonee)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 12-14,

10563 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ. 213-214-1800

www.oe-e.gr

ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

ΤΗΛ.: 213-214-1870

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΕΤΑΝΗΣ

fetanisiaannis.com

ΕΚΤΥΠΩΣΗ

PRINTECO ΕΠΕ

Βερανζέρου 59, 10438, ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ: 2108075620

www.printeco.gr

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή
ή μετάδοση με οποιοδήποτε οπτικοακουστικό μέσο όλου
ή μέρους του περιοδικού χωρίς την έγγραφη άδεια του εκδότη.

Τα άρθρα που φιλοξενούνται στο περιοδικό εκφράζουν
αποκλειστικά την άποψη των αρθρογράφων τους.

8

Το στοίχημα της ανάπτυξης
– Ελλάδα 2030

Του Κωνσταντίνου Β. Κόλλια

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

18

Η ελληνική οικονομία χρειάζεται
περισσότερη εξωστρέφεια

Του Γιάννη Τσουκαλά

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

28

Δείκτες
Οικονομίας

10

Στην αγορά 3,3 δισ. ευρώ για τον
παραγωγικό μετασχηματισμό

Του Τάκη Θεοδωρικάκου

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

20

Προτεραιότητα η συνέχιση και
εντατικοποίηση των μεταρρυθμίσεων

Του Παναγιώτη Λιαργκόβα

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

30

Δείκτες
Οικονομίας

12

Ελλάδα 2030: Οικονομικές Προοπτικές και Μεταρρυθμιστικές Προκλήσεις

Του Γιάννη Στουρνάρα

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

14

Το στοίχημα της Δίκαιης Ανάπτυξης

Της Μιλένας Αποστολάκη

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

16

Η ΝΔ σε ποιους εξασφαλίζει κάρτα επιβίωσης στο ταξίδι προς την παραγωγική ανασυγκρότηση;

Του Χάρη Μαμουλάκη

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

22

Τα όρια της ανάπτυξης και η δομή της ελληνικής οικονομίας

Του Νίκου Βέττα

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

24

Στηρίζοντας το επιχειρηματικό οικοσύστημα με το βλέμμα πέρα από το 2030

Του Δρ. Χάρη Λαμπρόπουλου

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

26

Το στοίχημα της ανάπτυξης είναι ένα στοίχημα εξωστρέφειας, καινοτομίας και βιωσιμότητας

Του Συμεών Διαμαντίδη

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

Τα όρια της ανάπτυξης και η δομή της ελληνικής οικονομίας

Του Νίκου Βέττα

Γενικού Διευθυντή IOBE και Καθηγητή Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Η ελληνική οικονομία είναι σε θετική τροχιά. Οι ρυθμοί μεγέθυνσης στο πραγματικό ΑΕΠ υπερβαίνουν τον μέσο όρο μεγέθυνσης στην Ευρωζώνη και δεν δείχνουν σημεία κόπωσης.

Η οικονομία μας ανήκει το τελευταίο χρονικό διάστημα σε μια μικρή ομάδα οικονομιών της ευρωπαϊκής περιφέρειας που, σε μακροοικονομικό επίπεδο όσο και σε επιμέρους κλαδικούς δείκτες, έχει θετικότερη επίδοση από τους μέσους ευρωπαϊκούς όρους.

Στο δημόσιο ταμείο, τα αναγκαία πλεονάσματα επιτυγχάνονται χωρίς έντονα αρνητική επίπτωση στην ανάπτυξη, η μείωση της ανεργίας συνεχίζεται, υποστηρίζοντας την αύξηση των εισοδημάτων, ενώ πολύ σημαντική είναι η βελτίωση που υπάρχει στις εξαγωγές προϊόντων και η γενικότερη αύξηση της εξωστρέφειας.

Με τη σταθερότητα να έχει σε μεγάλο βαθμό επιτευχθεί, εκτιμάται ότι αυτή η τάση θα διατηρηθεί και φέτος, εφόσον δεν υπάρξουν έντονες εξωτερικές αναταράξεις.

Αναμένεται πραγματική μεγέθυνση παραπλήσια με την περυσινή, προς το 2,5%. Σε αυτό συμβάλλει η συνεχιζόμενη επίδραση των πόρων του «Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» που θα κορυφωθεί κατά τη νέα χρονιά, η μείωση του πληθωρισμού προς το 2,5% και η αποκλιμάκωση των επιτοκίων από τις κεντρικές τράπεζες, που μάλλον θα συνεχιστεί για κάποιους μήνες.

Ενώ, όμως, η θετική τάση της οικονομίας καταγράφεται σαφώς, η ανάπτυξη είναι μόνο σταδιακή μετά από την παρατεταμένη κρίση χρέους. Το επίπεδό της παραμένει από τα χαμηλότερα στην Ευρώπη εδώ και 15 χρόνια. Οι κύριες αδύναμες πλευρές έγκεινται στην προσέλευση επενδύσεων, ιδίως αυτών που επιδρούν περισσότερο στην παραγωγικότητα και στο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Το επενδυτικό κενό που συσσωρεύτηκε έντονα μετά το 2010 και η μείωση του πληθυσμού στις παραγωγικές ηλικίες

δεν επιτρέπουν δραστική αύξηση της παραγωγής. Το ζήτημα όμως της ανάπτυξης στην οικονομία μας δεν είναι μόνο ποσοτικό, είναι κατεξοχήν ποιοτικό.

Η ανάγκη υιοθέτησης ενός νέου παραγωγικού υποδείγματος αναδεικνύεται στον δημόσιο διάλογο. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τρεις τρόπους. Με αύξηση της συμβολής των εξαγωγών και των επενδύσεων στη διαμόρφωση του ΑΕΠ, και αντίστοιχη σχετική (αν και όχι αναγκαστικά απόλυτη) υποχώρηση του μεριδίου της κατανάλωσης και της συμμετοχής των εισαγωγών. Με αύξηση της παραγωγής και στροφή φυσικών και ανθρώπινων πόρων σε τομείς που μπορούν να έχουν υψηλότερη αύξηση της παραγωγικότητας, όπως η μεταποίηση και για εταιρείες τεχνολογίας, περιοχές στις οποίες υπάρχει σχετική υστέρηση. Και, ευρύτερα, σε όλους τους τομείς και κλάδους, με τη στροφή στην παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλότερης προστιθέμενης αξίας, που θα είναι διεθνώς εμπορεύσιμα και θα στοχεύουν την παγκόσμια αγορά με όρους καινοτομίας.

Οι τρεις αυτοί τρόποι συνδέονται μεταξύ τους και ουσιαστικά αποτελούν την έκφραση μιας κοινής προοπτικής. Πρόσφατα υπάρχει μετατόπιση της ελληνικής οικονομίας προς ένα τέτοιο υπόδειγμα παραγωγής, όμως αυτή είναι ακόμη αδύναμη. Συνολικά, χωρίς επιμονή σε ουσιαστικές τομές, θα είναι αδύνατη η προσέλευση νέων επενδύσεων, ανθρώπων με υψηλή κατάρτιση και τελικά διατήρηση υψηλών εισοδημάτων.

Η ελληνική οικονομία έχει σταθεροποιηθεί και ανακάμψει ισχυρά, χωρίς όμως να έχει ακόμη σπάσει τον σκληρό πυρήνα των βαθύτερων δομικών αδυναμιών που την υποβιβάζουν στη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών.

Το αν θα αποδειχθεί ευάλωτη σε εξωτερικές εξελίξεις που θα ακολουθήσουν ή θα εισέλθει σε μια νέα τροχιά ισχυρής και διατηρήσιμης ανάπτυξης παραμένει ανοικτό στοίχημα.

“

Το ζήτημα της ανάπτυξης στην οικονομία μας δεν είναι μόνο ποσοτικό, είναι κατεξοχήν ποιοτικό.

